

ДОСТАВКИ ПО ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА „А” ОТ ЗДДС- ОБРАТНО НАЧИСЛЯВАНЕ НА ДДС

Глава деветнадесета „а“ от ЗДДС урежда режим на „обратно начисляване“ на ДДС при доставка на:

- битови, производствени, опасни, строителни отпадъци, отпадъци от черни и цветни метали и отпадъци от черни и цветни метали с битов характер, както и при доставка на услуги по техния добив, обработка или преработка по част първа на Приложение № 2 от ЗДДС;
- зърно и технически култури по част втора на Приложение № 2 от ЗДДС;
- прехвърляне на квоти за емисии на парникови газове по част трета на Приложение № 2 от ЗДДС.

Внимание: схемата за обратно начисляване представлява изключение от общото правило.

При този режим ДДС се начислява не от доставчика на стоката или услугата, а от получателя, който е регистриран по ЗДДС лице, независимо дали доставчикът е данъчно задължено или данъчно незадължено лице (чл. 163а, ал. 2 от ЗДДС).

Когато получателят по горепосочените доставки не е регистриран по ЗДДС данъкът е изискуем от доставчика – регистрирано по ЗДДС лице.

ВАЖНО!!!

Алинея 2 на чл. 163а от ЗДДС не се прилага за доставки на стоки и услуги по приложение № 2, част първа, по които получатели са държавата и държавните и местните органи (ал. 4 на чл. 163а от ЗДДС – нова, ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.).

Съгласно чл. 82, ал. 5 от ЗДДС (нова - ДВ, бр. 108 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г., доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) данъкът е изискуем от получателя - регистрирано по този закон лице, в случаите на чл. 163а, ал. 2 независимо дали доставчикът е данъчно задължено или данъчно незадължено по закона лице. **Данъкът е изискуем от доставчика - регистрирано по този закон лице за доставки на стоки и услуги по приложение № 2, част първа, по които получатели са държавата, държавните и местните органи.**

По силата на чл. 97а, ал. 6 от ППЗДДС (нова - ДВ, бр. 55 от 2023 г., в сила от 27.06.2023 г.) алинеи 1-5 на същата норма, касаещи документирането и отчитането на доставките в отчетните регистри по чл. 124 от закона, не се прилагат за доставки на стоки и услуги по част I

ДОСТАВКИ ПО ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА „А” ОТ ЗДДС- ОБРАТНО НАЧИСЛЯВАНЕ НА ДДС

на приложение № 2 от закона, по които получатели са държавата, държавните и местните органи.

В сила от **01.04.2025 г.**, съгласно ал. 1 на § 25 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) към *Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. (обн. – ДВ, бр. 26 от 2025 г.)*, смята се, че правомерно е извършена корекция на документирани доставки по приложение № 2, част първа към глава деветнадесета "а" от ЗДДС, за които е променен данъчният режим от 1 януари 2023 г., когато в срока по чл. 109 от *Данъчно-осигурителния процесуален кодекс* доставчикът е анулирал съставените фактури, издал е нови по реда на чл. 116 от ЗДДС, и общината като получател е анулирала съставените протоколи по реда на чл. 117а от същия закон. В тези случаи се приема, че данъкът не е включен в договорената цена.

Когато не е извършена корекция по ал. 1, данъкът, внесен в държавния бюджет от общините като получатели на доставки по приложение № 2, част първа към глава деветнадесета "а" от ЗДДС, се смята за внесен от доставчика и не подлежи на възстановяване на общините (ал. 2 на § 25 от ПЗР на *Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г.*).

Претенции между общините и доставчиците, възникнали от неточности в сумите, за които е приложена ал. 1 или 2 на § 25, се уреждат по общия ред (ал. 3 на § 25 от ПЗР на *Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г.*).

Алинеи 1 и 2 на § 25 се прилагат и за неприключилите към датата на влизане в сила на този закон административни и съдебни производства (ал. 4 на § 25 от ПЗР на *Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г.*).

Режимът на „обратно начисляване“ на ДДС се прилага за доставка на следните стоки и услуги:

Битови отпадъци са „отпадъци от домакинствата“ и „подобни на отпадъците от домакинствата“. „Отпадъци от домакинствата“ са отпадъците, образувани от домакинствата. „Подобни отпадъци“ са отпадъците, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците

ДОСТАВКИ ПО ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА „А” ОТ ЗДДС- ОБРАТНО НАЧИСЛЯВАНЕ НА ДДС

от домакинствата, с изключение на производствени отпадъци и отпадъци от селското и горското стопанство (т. 73 на § 1 от ДР на ЗДДС - ДВ, бр. 101 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.);

Производствени отпадъци са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица (т. 74 на § 1 от ДР на ЗДДС - ДВ, бр. 101 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.);

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към § 1, т. 12 от допълнителните разпоредби на **Закона за управление на отпадъците** (т. 76 на § 1 от ДР на ЗДДС - ДВ, бр. 101 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.);

Строителни отпадъци са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква а) от **Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци** в съответствие с член 1, параграф 4 от **Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци** и следващите му изменения (т. 75 на § 1 от ДР на ЗДДС - ДВ, бр. 101 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.);

Отпадъци от черни и цветни метали са технологичните отпадъци, получени от добива, преработката или механичната обработка на цветни и черни метали и сплавите им, бракуваните машини, съоръжения, детайли и конструкции от производствен, строителен или битов характер с изключение на опасните отпадъци (т. 77 на § 1 от ДР на ЗДДС - ДВ, бр. 101 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.);

Отпадъци от черни и цветни метали с битов характер са отпадъци от черни и цветни метали, получени в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от черни и цветни метали, получени от търговски обекти, занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления (т. 78 на § 1 от ДР на ЗДДС - ДВ, бр. 101 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.);

Добив на отпадъци е всяка дейност, в резултат от която се образуват отпадъци (т. 46 на § 1 от ДР на ЗДДС - ДВ, бр. 108 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.);

ДОСТАВКИ ПО ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА „А” ОТ ЗДДС- ОБРАТНО НАЧИСЛЯВАНЕ НА ДДС

Обработка на отпадъци е всяка дейност по събиране, съхранение, сортиране и механична обработка на отпадъци без изменение на химическия им състав (т. 47 на § 1 от ДР на ЗДДС - ДВ, бр. 108 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.);

Преработка на отпадъци е всяка дейност, която променя свойствата или състава на отпадъците, като ги превръща в суровини за производство на крайни продукти или в крайни продукти (т. 48 на § 1 от ДР на ЗДДС - ДВ, бр. 108 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.);

Зърно и технически култури са стоките с код по Комбинираната номенклатура, посочени в част втора на Приложение № 2 от ЗДДС.

Код по КН са тарифни кодове по Комбинираната номенклатура, установена с Приложение I към **Регламент (ЕИО) № 2658/87 на Съвета от 23 юли 1987 г. относно тарифната и статистическа номенклатура и Общата митническа тарифа** (т. 71 на § 1 от ДР на ЗДДС - ДВ, бр. 98 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г. до 31.12.2026 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 104 от 2013 г., в сила от 01.12.2013 г., изм. относно датата на прилагане - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. относно датата на прилагане - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г., изм. относно датата на прилагане - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. относно датата на прилагане - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно срока на прилагане - ДВ, бр. 52 от 2022 г., в сила от 01.07.2022 г.).

Квоти за емисии на парникови газове, определени в член 3 от **Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО**, които могат да се прехвърлят в съответствие с член 12 от директивата

ВАЖНО!!!

При доставки по прехвърляне на квоти за емисии на парникови газове по приложение № 2, част трета, по които получатели са лица, които не са установени на територията на страната, както и в случаите при които доставчици са лица, регистрирани за целите на ДДС в друга държава членка, се прилагат общите правила на закона (чл. 163д от ЗДДС - нов, ДВ,

ДОСТАВКИ ПО ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА „А” ОТ ЗДДС- ОБРАТНО НАЧИСЛЯВАНЕ НА ДДС

бр.18 от 2020 г., в сила от 28.02.2020 г. до 31.12.2026 г., изм. относно срока на прилагане - ДВ, бр. 52 от 2022 г., в сила от 01.07.2022 г.).

Преходен режим:

1. Когато до влизането в сила на този закон е получено авансово плащане за доставки по прехвърляне на квоти за емисии на парникови газове по приложение № 2, част трета от ЗДДС, за които със същия закон е променено данъчното третиране по отношение на лицето - платец на данъка, и за които данъчното събитие възниква след деня на влизането в сила на този закон, доставчикът документира доставката чрез анулиране на издадената за авансовото плащане фактура и издава нова фактура, в която посочва цялата данъчна основа за доставката. За анулирането се съставя протокол по чл. 116, ал. 4 от ЗДДС.

2. Когато до влизането в сила на този закон е направено авансово плащане за доставка по прехвърляне на квоти за емисии на парникови газове по приложение № 2, част трета от ЗДДС, за която със същия закон е променено данъчното третиране по отношение на лицето - платец на данъка, и за която данъчното събитие възниква след деня на влизането в сила на този закон, получателят - регистрирано лице по ЗДДС, е длъжен да начисли данък върху цялата данъчна основа на доставката, включително за направеното авансово плащане.

3. Когато до влизането в сила на този закон за доставка по прехвърляне на квоти за емисии на парникови газове не е начислен данък върху цялата данъчна основа на доставката, се смята, че данък по доставката е изискуем от получателя, като доставчикът документира доставката по реда на т. 1 до 31 март 2020 г. Това е относимо и за неприключилите към датата на влизането в сила на този закон административни и съдебни производства.

(§ 64 от ПЗР на ЗИД на *Закона за независимия финансов одит*, ДВ, бр. 18/2020 г.)

!!! Разпоредбите на чл. 163д и част трета от приложение № 2 към глава деветнадесета „а” от ЗДДС се прилагат до 31 декември 2026 г.

ДОСТАВКИ ПО ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА „А” ОТ ЗДДС- ОБРАТНО НАЧИСЛЯВАНЕ НА ДДС

ВНИМАНИЕ: Доставките по глава деветнадесета "а" от ЗДДС са облагаеми по смисъла на ЗДДС, поради което получателят има право на приспадане на данъчен кредит за начисления от самия него данък, в случай, че не са налице ограниченията по чл. 70 от същия закон.

ВНИМАНИЕ: доставчиците на стоки и услуги по глава деветнадесет "а" имат право на данъчен кредит за получените стоки и услуги, които използват за извършване на доставки по посочената глава.

Виж Указание № 93-04-95 от 08.03.2007 г. и Указание № УК-4 от 17.03.2014 г.

Преходни и Заключителни разпоредби

към *Закона за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс*

(изм. и доп. - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. - ДВ, бр. 52 от 2022 г., в сила от 01.07.2022 г.)

§ 9. (1) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., предишен текст на § 9 - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. - ДВ, бр. 52 от 2022 г., в сила от 01.07.2022 г.) Разпоредбите на чл. 92, ал. 3, т. 2, § 1, т. 71 от ДР и част втора от приложение № 2 от ЗДДС се прилагат до 31 декември 2026 г.